

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ความรู้พื้นฐาน

1. กายวิภาคและสรีรวิทยาของการสร้างและการหลั่งน้ำนม _____ 1
สุทธา ทามนตรี
2. ส่วนประกอบสำคัญของนมแม่และการเปลี่ยนแปลงในภาวะต่างๆ _____ 7
ฐานิตรา ตันติเตมิท

ส่วนที่ 2 การดูแลระหว่างพักครรภ์ และการคลอด

3. การเตรียมตัวสำหรับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยะตั้งครรภ์ _____ 15
อรสา เหมะจันทร์
4. การให้ลูกกินนมแม่ระหว่างตั้งครรภ์ _____ 24
พรรณนารา ปรีตกุล
5. การให้อาหารและสารน้ำในระยะคลอด _____ 28
วิภาดา เหล่าสุขสถิตย์
6. การตัดสายสะดือและการดูแลทารกแรกเกิด _____ 33
เมลิตา สุขสมานวงศ์
7. การให้มารดาได้โอบกอดทารกเนื้อแนบเนื้อในระยะแรกหลังคลอด _____ 37
เกียรติศักดิ์ คงวัฒนกุล
8. การเริ่มต้นให้ทารกกินนมแม่ _____ 41
เกียรติศักดิ์ คงวัฒนกุล

ส่วนที่ 3 การดูแลมารดา:ระยะหลังคลอดและการกในโรงพยาบาล

9.	การสอนและการประเมินการเข้าเต้า _____	44
	<i>ดารณี ศิริชัยสุทธิกร</i>	
10.	การจัดทำให้นมลูก _____	54
	<i>ภาวีน พัวพรพงษ์</i>	
11.	การให้นมแม่ในมารดาที่ผ่าตัดคลอด _____	59
	<i>ภาวีน พัวพรพงษ์</i>	
12.	การเตรียมมารดาก่อนกลับบ้าน _____	64
	<i>ดารณี ศิริชัยสุทธิกร</i>	
13.	ภาวะซีมเศร้าหลังคลอด _____	68
	<i>ธารางรัตน์ หาญประเสริฐพงษ์</i>	
14.	การประเมินทารกที่ได้รับน้ำนมเพียงพอ _____	73
	<i>วรางค์ทิพย์ คุวุฒยากร</i>	

ส่วนที่ 4 ปัญหาหัวนม เต้านม และการสร้างน้ำนม

15.	ภาวะเจ็บหัวนมและเจ็บเต้านม _____	78
	<i>คมกฤษ เอี่ยมจิรกุล</i>	
16.	เต้านมคัดตึง _____	82
	<i>คมกฤษ เอี่ยมจิรกุล</i>	
17.	เต้านมอักเสบและฝีที่เต้านม _____	86
	<i>รุจิรา วัฒนายิ่งเจริญชัย</i>	
18.	ท่อน้ำนมอุดตัน _____	92
	<i>รุจิรา วัฒนายิ่งเจริญชัย</i>	

unicef

สสส
สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ
แห่งชาติ

แนวปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ Clinical Practice of Breastfeeding

29. ทารกที่มีภาวะตัวเหลือง _____ 145
ฉัตรฉาย เปรมพันธ์พงษ์
30. ทารกมีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ _____ 153
ศศิวิมล สุ่นสวัสดิ์
31. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกเกิดก่อนกำหนด _____ 159
พฤทส์ พงษ์มี
32. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกแฝด _____ 166
จรรยา จิระประดิษฐา
33. ทารกร้องกวนมาก _____ 170
วิไลพร เตชะสาธิต
34. ทารกที่ปฏิเสธการเข้าเต้า _____ 174
สุดาทิพย์ ไชลิตะมงคล
35. ทารกมีปัญหาสับสนหัวนม _____ 176
สุดาทิพย์ ไชลิตะมงคล
36. ทารกที่หัล้มาก _____ 180
วิไลพร เตชะสาธิต
37. ทารกมีภาวะล้นติด _____ 183
โสภภาพรรณ เงินจ๋า
38. ทารกที่มีปากแหว่งและเพดานโหว่ _____ 190
กุสมา ชูศิลป์
39. การให้นมแม่ในทารกกลุ่มอาการดาวน์ _____ 197
พภาพรรณ เกียรติชูสกุล
40. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกที่ได้รับการผ่าตัดรักษา
 เนื่องจากความผิดปกติแต่กำเนิด _____ 205
จรรยา จิระประดิษฐา

41. ทารกที่มีโรคพันธุกรรมเมตาบอลิก _____	214
<i>ศิรินุช ชมโท</i>	
42. โรคติดเชื้อที่มีข้อควรระวังในการให้นมแม่ _____	220
<i>กุลกัญญา โชคไพบูลย์กิจ รัตนชัย เริ่มรวาย</i>	
43. ธนาครนนมแม่และการแบ่งปันนมแม่ _____	229
<i>ประชา นันทน์ถนอมิต</i>	
44. ภาวะความเจ็บป่วยเฉียบพลันของทารก _____	235
<i>พัชรภา ทวีกุล</i>	
45. ปัญหาการถ่ายอุจจาระในทารก _____	238
<i>วิไลพร เตชะสาธิต</i>	
46. ภาวะภูมิแพ้และการแพ้อาหาร _____	241
<i>พรรณทิพา ฉัตรชาติรี</i>	
47. ผลกระทบของภาวะโภชนาการของหญิงให้นมบุตรต่อ สารอาหารในน้ำนม _____	247
<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	
48. ภาวะขาดธาตุเหล็กและการป้องกันแก้ไข _____	251
<i>ศิรินุช ชมโท</i>	
49. การให้อาหารตามวัยสำหรับทารก _____	257
<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	
50. การติดตามการเจริญเติบโตของทารก _____	264
<i>รัชดา เกษมทรัพย์</i>	
51. การหย่านมแม่อย่างเหมาะสม (Weaning) _____	274
<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	

ส่วนที่ 7 การป้อนนมด้วยวิธีการเลือกอื่น

52. การป้อนนมด้วยถ้วย ช้อน และหลอดฉีดยา	279
<i>วารงค์ทิพย์ คุุฑมยการ</i>	
53. การใช้อุปกรณ์เสริมการให้นมขณะทารกดูดนมจากเต้า	285
<i>ธานินทร์ พิรุณเนตร</i>	
54. การป้อนนมทารกด้วยการใช้ขวดนม	292
<i>ภาวีน พัวพรพงษ์</i>	
55. การกลับไปทำงานของมารดากับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	295
<i>อรุณวรรณ ทองขาว</i>	

ภาคผนวก

ส่วนที่ 1 การบิบเก็บน้ำนม การจัดเก็บนมแม่ และการนำไปใช้	299
<i>อนุชา ธาตรีมนตรีชัย</i>	
ส่วนที่ 2 การให้คำปรึกษาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่	304
<i>ปริศนา พานิชกุล</i>	
ส่วนที่ 3 อาหารและโภชนาการของมารดา ในระยะตั้งครรภ์และให้นมบุตร	311
<i>ชัชฌา เพชรพิเชษฐเขียร</i>	
ส่วนที่ 4 การคุมกำเนิดในมารดาที่ให้นมบุตร	316
<i>อรสา เหมะจันทร์</i>	
ส่วนที่ 5 ยาที่ใช้บ่อยในมารดาที่ให้นมบุตร	323
<i>ภาวีน พัวพรพงษ์</i>	
ดัชนี	329
Index	336